Riedsútstel

Ried	:	19 december 2024
Lijst Ingekomen Stukken (LIS)	:	22 november 2024
Agindapunt	:	9
Status	:	Meningvormend
Program	:	Programma 4 - Onderwijs
Eardere behandeling	:	Informatiecarrousel 12 december 2024
Portefúljehâlder	:	Dhr. T.O. Brinkman
Amtner	:	Mevr. P. Dorsthorst
Taheakke	:	1. Vragen vragenhalfuur raadsvergadering 28 november 2024
Saak- en stiknûmer	:	Z2024-03214 / S2024-21218

Underwerp
Pilot opstapplaatsen leerlingenvervoer

Wy stelle jo foar kennis te nimmen fan:
De pilot opstapplaatsen leerlingenvervoer.

Koarte gearfetting
In ons land is al een aantal jaren sprake van krapte op de arbeidsmarkt waardoor het voor werkgevers moeilijk is om voldoende personeel te vinden. Deze problematiek op de arbeidsmarkt is helaas structureel en brancheoverstijgend. Net als alle andere branches heeft ook de vervoersbranche landelijk te maken met een tekort aan chauffeurs en voertuigen om aan de vraag naar vervoer te kunnen voldoen. De problematiek op de arbeidsmarkt en het gebrek aan voertuigen heeft ook gevolgen voor de uitvoering van het leerlingenvervoer voor de gemeenten in ons land. Dit geldt ook voor de 4 gemeenten die samenwerken in de Jobinder-regio. Door te starten met een pilot met opstapplaatsen en inzet van grotere voertuigen willen we onderzoeken of dit een goede oplossing is om te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke zorgplicht die gemeenten hebben voor het leerlingenvervoer.

Gemeenten in ons land zijn wettelijk verplicht leerlingenvervoer te regelen.
In Nederland heeft ieder kind recht op onderwijs. Om op school te kunnen komen moet er in sommige gevallen gebruik worden gemaakt van leerlingenvervoer. De gemeenten hebben hierin een wettelijke taak. Ook in onze gemeente maken kinderen gebruik van het leerlingenvervoer om op school te kunnen komen. Wie wel of niet voor leerlingenvervoer in aanmerking komt, hoe de uitvoering van het vervoer in de praktijk werkt, is vastgelegd in de verordening leerlingenvervoer van onze gemeente en spelregels van de Gemeenschappelijke Regeling Jobinder (GR Jobinder). De feitelijke uitvoering van het leerlingenvervoer voor onze gemeente en de gemeenten Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Tytsjerksteradiel wordt uitgevoerd door de Mobiliteitscentrale in samenwerking met het Mobiliteitsbureau van de GR Jobinder.

Krapte op de arbeidsmarkt en tekort aan voertuigen
Door het structurele tekort aan chauffeurs en voertuigen is de maximum capaciteit voor wat betreft de inzet van chauffeurs en voertuigen inmiddels al enige tijd bereikt. Het aantal leerlingen dat in aanmerking komt voor leerlingenvervoer neemt steeds meer toe. Er worden meer kinderen vanuit het regulier onderwijs naar het Speciaal Basis Onderwijs (SBO) of het Speciaal Onderwijs (SO) verwezen. De toename van het aantal verwijzingen blijft de komende jaren stijgen is de verwachting, waardoor het tekort aan chauffeurs en voertuigen nog groter wordt.

Daarnaast blijkt uit ervaringen van voorgaande jaren dat er na 1 januari 2025 nog een grote piek valt te verwachten. Zoals nu lijkt zullen er na de kerstvakantie in ieder geval 20 leerlingen bij komen.
Efficiënter leerlingenvervoer kan volgens het Mobiliteitsbureau in samenwerking met de Mobiliteitscentrale van de GR Jobinder worden gerealiseerd door op bepaalde routes gebruik te gaan maken van opstapplaatsen met de inzet van midi-bussen en touringcars. Hierdoor is het mogelijk om chauffeurs en voertuigen vrij te spelen om zo aan de totale vervoersvraag wat leerlingenvervoer uit de vier deelnemende gemeenten betreft, uitvoering te kunnen blijven geven.

Pilot opstapplaatsen leerlingenvervoer
In de verordening leerlingenvervoer, die is vastgesteld door de gemeenteraden van Noardeast-Fryslân, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen, is geregeld dat opstapplaatsen kunnen worden aangewezen.
In onze verordening leerlingenvervoer is het volgende opgenomen met betrekking tot de invoering van opstapplaatsen:

Artikel 8 Aanwijzing opstapplaats
- 1. Burgemeester en wethouders kunnen bij het verstrekken van aangepast vervoer een opstapplaats aanwijzen van waaruit de leerling gebruikmaakt van de vervoersvoorziening.

- 2.De ouders dragen er zorg voor dat de leerling naar en op de opstapplaats wordt begeleid als dit noodzakelijk is.

- 3. Burgemeester en wethouders wijzen geen opstapplaats aan als door de ouders wordt aangetoond dat begeleiding van de leerling door henzelf of anderen onmogelijk is dan wel tot ernstige benadeling van het gezin zal leiden en een andere oplossing niet mogelijk is.

Een besluit van het college om van opstapplaatsen gebruik te gaan maken is voldoende om in te stemmen met het starten van een pilot met opstapplaatsen met inzet van midi-bussen en touringcars. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt en het gebrek aan voertuigen heeft het college besloten in te stemmen met en deel te nemen aan de pilot opstapplaatsen leerlingenvervoer.

Waarom pilot opstapplaatsen leerlingenvervoer noodzakelijk?
Om voor alle kinderen uit de vier gemeenten die momenteel of in de toekomst gebruik moeten gaan maken van leerlingenvervoer om een school te bezoeken, het gebruik van leerlingenvervoer te kunnen blijven garanderen, is het efficiënter gaan organiseren van het leerlingenvervoer een must geworden. Bij de start van de GR Jobinder in 2018 werd door ongeveer 600 kinderen gebruik gemaakt van leerlingenvervoer om naar school te gaan. Zes jaar later bij de start van schooljaar 2024-2025 is het aantal kinderen dat van leerlingenvervoer gebruikmaakt opgelopen tot 820 leerlingen. De komende jaren laat zien dat het aantal kinderen dat wettelijk voor leerlingenvervoer in aanmerking komt niet alleen landelijk stijgt, maar ook in onze gemeente verder gaat toenemen. Wanneer volgens ons nu niet wordt begonnen om het leerlingenvervoer op korte termijn efficiënter te gaan organiseren, is het risico dusdanig groot dat vanaf nu en de komende jaren kinderen te laat op school komen, geen vaste chauffeur meer hebben of helemaal niet meer naar school kunnen gaan. Om te voorkomen dat kinderen die afhankelijk zijn van leerlingenvervoer het wettelijk recht op onderwijs wordt ontzegd, is niets doen voor ons geen optie meer. Daarom willen we door in te stemmen met en deel te nemen aan de pilot met opstapplaatsen en inzet van grotere voertuigen onderzoeken of dit een goede oplossing is om te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke zorgplicht die gemeenten hebben voor het leerlingenvervoer.

Uitvoering pilot opstapplaatsen: rol Mobiliteitsbureau en rol gemeente
De realisering en in gebruik nemen van opstapplaatsen ligt bij het Mobiliteitsbureau van de GR Jobinder als wettelijk verantwoordelijke voor de feitelijke uitvoering van het leerlingenvervoer. De vier deelnemende gemeenten in de GR Jobinder zijn wettelijk alleen verantwoordelijk voor het aanvraag- en besluitvormingsproces om al of niet aan kinderen c.q. ouders/verzorgers leerlingenvervoer toe te kennen. De feitelijke uitvoering van het leerlingenvervoer en alles wat daarbij komt kijken om het vervoer mogelijk te kunnen maken zoals bijvoorbeeld contactbeheer, planning, inrichting van het vervoer, etc., is door de vier gemeenten met de oprichting van de GR Jobinder overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling. Om te bepalen waar de opstapplaatsen moeten komen behoort dit wettelijk nu tot de uitvoeringstaak van de GR Jobinder. Invoering van opstapplaatsen met gebruik van grotere voertuigen maakt onderdeel uit van het bepalen van de routes en planning van het vervoer. Het informeren van de ouders/verzorgers over het in gebruik nemen van opstapplaatsen behoort daarom eveneens tot het takenpakket van de GR Jobinder. Op 26 november 2024 wordt in het gemeentehuis in Buitenpost een informatieavond gehouden over deze pilot voor alle betrokken ouders/verzorgers waar tevens vragen kunnen worden gesteld. De scholen van de kinderen die gebruik gaan maken van een opstapplaats, worden door het Mobiliteitsbureau van de GR Jobinder geïnformeerd over het invoeren van opstapplaatsen en inzet van grotere voertuigen. Dit alles zal in samenspraak worden uitgevoerd met de vier deelnemende gemeenten in de GR Jobinder.

Pilot-routes
In de gemeente Achtkarspelen gaat het in deze pilot om één route met vier opstapplaatsen. Na de kerstvakantie start de scholencampus Noorderkracht in Drachten. Op de scholencampus staan 5 scholen voor speciaal (basis)onderwijs die tot de kerstvakantie nog verspreid in Drachten staan. Op dit moment gaan er vanuit de gemeente Achtkarspelen circa 12 busjes naar de 5 scholen voor speciaal (basis)onderwijs in Drachten. Aan de hand van het aantal leerlingen per woonplaats is gekeken naar wat een mogelijkheid zou zijn voor het inzetten van een grote bus. Door het Mobiliteitsbureau in samenspraak met de Mobiliteitscentrale is besloten dat er een mogelijkheid voor een grote bus is voor een aantal plaatsen in de gemeente Achtkarspelen naar de scholencampus Noorderkracht in Drachten. Door de inzet van grotere voertuigen vallen voor onze gemeente 6 taxibusjes met chauffeurs vrij die dan beschikbaar zijn voor andere ritten in het leerlingenvervoer die anders niet uitgevoerd kunnen worden om zo alle kinderen uit onze gemeente en in de Jobinder-regio op tijd naar school te kunnen vervoeren inclusief nieuwe aanmeldingen gedurende dit schooljaar. Naar verwachting komen er na de kerstvakantie voor de hele Jobinder regio weer 20 kinderen bij. Door het vrijvallen van busjes ontstaat er ruimte om weer maximaal twee vaste chauffeurs op een busje te laten rijden, iets wat nu door de krapte niet altijd mogelijk is (ondanks dat dit in het Programma van Eisen staat). De kinderen uit de overige woonplaatsen in Achtkarspelen blijven gedurende de pilot vervoerd worden met busjes of taxi (solo-vervoer).

Naast Achtkarspelen doen ook de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel mee aan de pilot. De gemeente Tytsjerksteradiel doet niet mee aan de pilot, omdat er te weinig kinderen zijn die richting de scholencampus Noorderkracht gaan (20-22), waardoor de grote bus niet vol zit. Dit kan worden opgelost door leerlingen die ook naar Noorderkracht gaan in één van de andere gemeenten mee te nemen in de grote bus, maar daardoor wordt de route te groot (veel opstapplaatsen) en gaat qua tijd ook te lang duren. Mocht de pilot een succes zijn, dan wordt opnieuw gekeken of er vanaf het schooljaar 2025-2026 ook mogelijkheden voor Tytsjerksteradiel zijn, bijvoorbeeld het inzetten van een kleinere bus of toch nog andere combinatiemogelijkheden in routes.

Wat betekent de pilot voor kinderen en ouders?
Deelname aan de pilot kán in het begin tot onrust leiden onder de kinderen en vraagt ook qua organisatie wat van de ouders die het betreft. Dat besef is er wel degelijk. Aan de andere kant is

niks doen en alles bij het oude laten ook geen optie meer. En er zijn ook pluspunten. Kinderen die in een grotere bus naar school worden vervoerd, kunnen hierdoor al een beetje wennen aan het reizen met een grote bus. En op latere leeftijd misschien gemakkelijker het openbaar vervoer gebruiken, wat bijdraagt aan de zelfredzaamheid.

Startdatum pilot
De pilot met opstapplaatsen en de inzet van midi-bussen en touringcars start vanaf 6 januari 2025 en duurt tot aan het einde van het schooljaar 2024-2025. In april/mei wordt de pilot geëvalueerd door het Mobiliteitsbureau van de GR Jobinder in samenspraak met de vier deelnemende gemeenten. Afhankelijk van de bevindingen van deze evaluatie zal worden bepaald hoe de definitieve invulling wordt wat betreft het gebruik van opstapplaatsen. Wanneer de pilot een succes is, kunnen de routes vanaf het schooljaar 2025-2026 worden uitgebreid.

Vanzelfsprekend houden wij de raad op de hoogte over het verloop van de pilot en de uitkomsten van de evaluatie.

Buitenpost, 19 november 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris, burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong dhr. mr. O.F. Brouwer